

EVOLUȚII ȘI STRUCTURI ADMINISTRATIVE ÎN JUDEȚUL GORJ. PLAIUL VÂLCAN/VULCAN ÎN SECOLELE XVIII-XIX

Gabriel SARCINĂ*

Summary: „Developments and administrative structures in Gorj county. Valcan/Vulcan area in the XVIII-XIX the centuries”

The first administrative division of the counties, located south of the Carpathian Mountains, dates from the Austrian occupation of Oltenia (1718-1739). On this occasion, Gorj County was divided into four territories named “plăși”: the upper, lower, middle and edge territories. Later, but not earlier than the second half of the 18th century, the Valcan/Vulcan area appears as an administrative subunit of Gorj County, although, as a geographical entity, it was documented since October 17, 1629.

In the first half of the 19th century, information about the Valcan area multiplied considerably. The cartographs from 1815 and 1831, as well as other contemporary historical sources, offer us generous information about the name/number of villages in the Valcan area, the names of village owners, the number of families or houses, the number of priests or parishioners.

A radical change is imposed with the administrative reforms initiated by Alexandru Ioan Cuza. The Valcan area is preserved, but it has been divided into several rural communes. Subsequently, several reorganizations of the Valcan plain took place in 1873 and 1876. In 1887, the Valcan plain disappeared and gave way to the appearance of the Ocolu-Valcan area (1887 and 1896) or only the Valcanu area (1896).

Keywords: Gorj County, the Valcan/Vulcan plain, cartograph, area, commune.

Izvoarele istorice ne adevăresc încă din vremea ocupației austriece asupra Olteniei (1718-1739) că județul Gorj a fost împărțit în 4 plăși. Este vorba despre „(...) Plassa de sus, Plassa de jos, Plassa demislok et Plassa demargine [conduse de 4] ispravnici”¹. Există istorici care consideră că această conducere unitară s-a menținut până „(...) în anul 1741, după care la conducerea plășilor fiind numiți câte

* Profesor de istorie, Liceul Tehnologic „Constantin Brâncuși” – Peștișani, e-mail: gabisarcina@gmail.com.

¹ E. Hurmuzaki, *Documente privitoare la Istoria Românilor*, vol. VI (1700-1750), Bucuresci, 1878, p. 325: „Districtus quisque dividetur in quator partes nimirum in partem superiorem, Inferiorem et Mediam, Valachiae Plassa Desus, Plassa de sos, Plassa demislok, et Plassa demargine vocatus”; I.C. Filitti, *Despre vechea organizare administrativă a Principatelor Române*, București, 1935, p. 39; Serb. Papacostea, *Oltenia sub stăpânire austriacă (1718-1739)*, București, 1998, p. 253.

un zapciu de plasă, respectiv câte un vătaf în plășile din zonele de munte, numite plaiuri.”¹

Recunoaștem, însă, că ne-am lăsat seduși în a considera că așa numita „Plassa de sus” cuprindea așezările din zona muntoasă sau părțile nordice ale județului Gorj – cele care, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, se vor diviza în circumscripțiile administrative plaiul Vâlcan și plaiul Novaci –, dar potrivit unei conscripții², întocmită de aceleași autorități austriece, ipotezele noastre inițiale au fost readuse pe făgașul normal.

Reîntorcându-ne la momentul organizării entității administrative plaiul Vâlcan, când anume s-a întâmplat acest reviriment este greu de probat cu exactitate, mai cu seamă că sursele istorice contemporane – unele dintre ele consultate/citate și de noi³ – ne oferă o abundență de informații despre districtul/județul Gorj, nu însă și despre divizarea administrativă a acestuia¹, așa cum ne-am fi dorit cu toții.

¹ N. Chipurici, *Organizarea teritorial-administrativă a județului Mehedinți în plăși (1719-1950) și pe raioane (1950-1968 februarie 16)*, în *Drobeta*, Nr. XI-XII, Drobeta Turnu Severin, 2002, p. 383. O opinie relativ asemănătoare, în N. Băbălău, D. Ciobotea și I. Zarzără, *Din istoria instituțiilor administrative ale județului Dolj*, Craiova, 2004, p. 35: „(...) împărțirea județelor în plăși ar data din vremea lui Constantin Mavrocordat, dar cu certitudine există doar după 1780 când Alexandru Ipsilanti a acreditat prin lege funcția de zapciu.”

² A se vedea și *Conscriptio districtus Syl Superioris*, în D. Ciobotea și N. Lolescu, *Obștea Peștișani din Gorj*, Craiova, 2017, p. 87-99. Realizată în 1727, această statistică ne reconfirmă faptul că la această dată jud. Gorj era împărțit în 4 plăși, dar fără a se preciza și alte detalii. Ne sunt menționate numele „ispravnicilor de plăși” și numărul familiilor din fiecare plasă (cu/fără moșie, văduve și nevolnici, catane, oameni veniți din Transilvania), numărul animalelor (cai, boi, vaci) ș.a. Apar, aici, sate din viitorul plai Vâlcan (Isvarna, Costeni, Pocroja, Tismana, Topești, Berești/Boroșteni, Gureni, Francsesti, Pestejsani, Hobița, Dregejesti, Bradiscesni, Belta, Racoți, Celcești, Pereul, Telesti) precum și din viitoarele plăși Peșteana (Forcajsesti, Ordari Superior, Plopsorul) sau Turceni (Gherbovul, Racsii, Ordari Inferior, Hohaba, Boroscol, Bolbosi, Turcseni). Toate aceste sate, fără a se preciza informații despre plaiuri sau plase, le regăsim și în *Lista satelor în conscripția ordonată de Virmond*, în C. Giurescu, *Material pentru istoria Olteniei supt austriaci*, vol. II (1726-1732), București, 1944, p. 313-320. Asemănător, însă, numai o mică parte dintre aceste sate („pagum Tismana, possessiones Topești et Ohava, Pokroja, Hobicza, Fretesti, Grindul qui nune digitum Godinesti”) se regăsesc și în *Catagrafia latină a Valahiei Cisalutana din 1731* (N. Dobrescu, *Istoria Bisericii Române din Oltenia în timpul ocupațiunii austriece: 1716-1739*, București, 1906, p. 237-241).

³ *Constitution faite par le Prince Constantin Maurocordato (...) le 7 Fevrier 1740*, în *Mercure de France*, Paris, Juillet, 1742, p. 1523: „Liste de districts de la Valachie (...) Romanatz, Voulcfa, Dolzi, Gorzi, Mechedintz”; Fr. Bauer, *Memorires historiques et geographiques sur la Valachie...*, Francfort et Leipsic, 1778, p. 208-218 (prezintă în detaliu date despre localități din județul Gorj, la momentul 1768-1774, fără referiri la plaiuri sau plăși. Rămâne totuși întrebarea: de ce *Memoriile...* – atât de bogate și variate în informații – nu fac referire și la subîmpărțirea administrativă a județului Gorj? Fie nu a existat așa ceva la momentul respectiv – fapt cu care noi nu suntem de acord – fie nu au fost interesați de așa ceva. A contat mult și de cine au fost strânse informațiile din teritoriu, ce nivel de înțelegere aveau, apoi și cine le-a prelucrat. De ce nu, poate s-au strâns și astfel de informații, dar s-au pierdut); L. Panzini ne-a lăsat informații despre județele Olteniei care aveau la conducere „unul sau doi guvernatori politici, numiți ispravnici”. Nu ne-a transmis și ce aveau aceștia în subordinea lor (*Călători străini despre Țările Române*, vol. X, Partea I, București, 2000, p. 216-217); C.G. Ludolfó ne-a menționat „districtul Jiul de Sus” (*ibidem*, p. 439), însă și celelalte

Un izvor istoric demn de luat în seamă și care ar fi putut aduce mai multă limpezire în speța noastră este *Catagrafia Țării Românești de la 1773-1774*². Din nefericire, datele pentru județul Gorj, inclusiv pentru toate celelalte județe ale Olteniei, nu s-au păstrat. Au rămas date parțiale numai pentru județele Argeș, Olt și Teleorman din care putem prezuma că acestea erau împărțite în plăși sau plaiuri. Astfel, prin analogie, considerăm că și județul Gorj era împărțit, la rândul său, în astfel de subunități administrative. Din păcate, risipindu-se în neant catagrafia, nu știm dacă era consemnat sau nu și plaiul/plasa Vâlcan (!).

Ca urmare, pe lângă incertitudinile legate de momentul subîmpărțirii județului se adaugă și cele privitoare la necesitatea fragmentării acestuia. Au avut oare prioritate transformările economice ori dezideratele administrative? Noi credem că și unele și altele, dar nu ar trebui neglijate nici cele juridice, cele demografice, fiscale ba chiar și cele de natură militară, mai ales că „vătafii de plaiuri [au avut menirea să păzească] trecătorile Carpaților”³, însă de multe ori erau chiar „păzitorii drumurilor din munți spre Transilvania”⁴.

De asemenea, este important să se stabilească și de ce s-a optat pentru termenul de plai⁵ în contextul în care pentru toate zonele de câmpie s-a împământenit conceptul de plasă, fapt întrevăzut de altfel, oficial, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și de prima lege fundamentală românească⁶. Cine a decis denumirea

județe ale Olteniei; „District Ob. Schiul” (jud. Jiul de Sus), fără subîmpărțiri administrative, apare și în *Karte von der Walachei, Moldau und Bessarabien*, Viena, 1788.

¹ O excepție în acest sens o reprezintă amiralul austriac K.Fr. von Magdenburg, cel care a întocmit un *Raport cu privire la Oltenia în 1778*. Din această dare de seamă se deduce clar că „(...) fiecare district – [era alcătuit din] cel mult 100 de sate – are mai multe subîmpărțiri mici, alcătuite din câteva sate, ce sunt administrate de un căpitan (...) fiecare sat e rânduit de un jude, care e numit pârcaș” (*Călători străini despre Țările Române...*, vol. X, Partea I, p. 273). Raportul îl regăsim în întregime, dar în limba germană, în *Arhivele Olteniei*, Anul VII, No. 39-40/Septembrie-Decembrie, Craiova, 1928, p. 442-447.

² Informații, pe larg, despre această catagrafie întocmită de muscali, pentru jud. Argeș, Olt și, parțial, Teleorman, în I. Ionașcu, *Documente despre județele Olt și Argeș în Catagrafia din anii 1773-1774 de la Moscova*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul X, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1958, p. 248-292.

³ D. Fotino, *Istoria generală a Daciei sau a Transilvaniei, Țerei Muntenesci și a Moldovei*, tom III, București, 1859, p. 146; A.D. Xenopol, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, ed. a III-a, vol. IX, București, f.a., p. 171.

⁴ Ig. Iakovenko, *Situația actuală a Principatelor Moldova și Țara Românească (1820)*, în *Călători străini despre Țările Române în sec. al XIX-lea*, Serie nouă, vol. I (1801-1821), București, 2004, p. 869.

⁵ Plaiul „(...) înseamnă drumu care urcă din satele de jos și până la golul alpin (...) Cuvântul plaiu înseamnă, cu alte cuvinte, atât muntele cel cu pădure, cât și drumurile [și locurile] care duc prin acest munte, până la golul alpin sus” (I. Conea, *Plaiul și muntele în istoria Olteniei*, în *Oltenia. Studii și cercetări*, ed. a 2-a, Craiova, 2008, p. 76; idem, *Geografie și istorie românească*, București, [1944], p. 197-227).

⁶ Constituția României de la 1866, în art. 4 preciza clar: „teritoriul este împărțit în județe, județele în plăși, plășile în comune” (www.cdep.ro/pls/legis; accesat 20.XI.2018). Constatăm că prima noastră lege fundamentală a conservat plasa ca subdiviziune a județului. Neoficial însă, în toate statisticile oficiale, prezentate și de noi în cele ce urmează, se păstrează termenul de plai până la sfârșitul sec. al XIX-lea, mai precis anul 1887 atunci când plaiul Vâlcan va fi comasat cu plasa Ocolu.

plaiului în Vâlcan, și de ce? Ce înseamnă până la urmă Vâlcan¹? Sunt întrebări îndreptățite și justificate asupra cărora istoricii Gorjului, și nu numai, vor trebui să se pronunțe, într-un fel sau altul, la un moment dat.

Primele știri care surprind sintagma „plaiul Vâlcan” le-am identificat în două documente din secolul al XVII-lea. Pe cale de consecință, la 17 octombrie 1629, mai mulți boieri din Țara Românească au fost nevoiți să plece în exil la Hațeg (Transilvania) trecând „pre plaiul Vâlcanului”². Apoi, la aproape două decenii mai târziu, la 4 septembrie 1652, domnitorul Matei Basarab numea un „(...) vătaf de plai la schela Vâlcan, numită plaiul Vâlcan”³. Din lecturarea acestor documente precum și din izvoarele istorice enumerate anterior, se observă deslușit lipsa unor referiri concrete asupra reședinței sau conducerii plaiului Vâlcan, nominalizarea unor slujbași administrativi ori exemplificarea unor funcții deținute de către aceștia, inclusiv prerogativele puterii lor. De aceea, credem că pentru acest interval de timp vorbim mai mult despre o entitate geografică – denumită plaiul Vâlcan – situată indiscutabil în județul Gorj și care cuprindea un număr finit de sate grupate, mai mult sau mai puțin, în arealul din imediata adiacență al Munților Vâlcan. Tranziția de la această entitate geografică spre o unitate administrativă, coordonată ierarhic am chibzuit noi că a avut loc, undeva, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, de ce nu chiar în ultimele trei-patru decenii⁴.

În susținerea acestei argumentațiuni venim cu referirile despre plaiul Vâlcan, cele care se înmulțesc vizibil, așa cum se și pot deduce dintr-o serie de măsuri

¹ *Dicționarul Toponimic al României. Oltenia*, vol. 7, Craiova, 2007, p. 200: „nume persoană Vâlcan = Vultur”. Există și varianta ca originea numelui muntelui și a plaiului Vâlcan, inclusiv a județului Vâlcea, să fie slavă unde „vâlc” ar însemna „lup” (D. Sestini, *Viaggio da Constantinopoli a Bukaresti fatto l'anno 1779...*, în *Călători străini despre Țările Române*, vol. X, Partea I, București, 2000, p. 353; N.A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, 1963, p. 407; D. Buzatu, *Obârșia numelui de oameni*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XIV, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1962, p. 101); în C. Diaconovich, *Enciclopedia Română*, Tom III, Sibiu, 1904, p. 1187, „vâlc” ar însemna „ținut bogat în lupi”. O opinie pertinentă referitoare la toponimicul Vâlcan/Vîlcan sau Vulcan, în Emil Petrovici, *Toponimice sud-slave occidentale în Oltenia*, în *Romanoslavica*, XII, București, 1965, p. 14-15. O ipoteză diferită, și mult mai greu de probat, susține că denumirea de Vâlcan este de origine romană și provine de la Vulcan, zeul focului și al meșteșugurilor (Nicolae C. Buzescu, *Din istoricul Mănăstirii Lainici-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXI, Nr. 1-2/1978, p. 157).

² *Magazinu istoricu pentru Dacia*, Tom IV, Bucuresci, 1847, p. 311.

³ N. Stoicescu, *Despre organizarea pazei hotarelor în Țara Românească în sec. XV-XVII*, în *Studii și materiale de istorie medie*, vol. IV, București, 1960, p. 199.

⁴ În sprijinul acestei idei, v. și N. Stoicescu, *loc. cit.*: „în sec. al XVII-lea plaiul nu avea o delimitare precisă, el nu era o subdiviziune a județului în regiunea de munte.” De asemenea, din anul 1690, beneficiem și de o *Listă cu satele plăieșești* din jud. Gorj fără, însă, a se întrevădea plaiul Vâlcan. Le menționăm doar pe cele care în secolul următor, sub o denumire sau alta, le vom regăsi cumva în viitorul plai Vâlcan: Costeni, Racoți, Izvarna, Sohodol, Piștișani și Gureni (D.C. Giurescu, *Anatefterul. Condica de porunci a visteriei lui Constantin Brâncoveanu*, în *Studii și materiale de istorie medie*, vol. V, București, 1962, p. 84).

inițiate de domnitorul Alexandru Ipsilanti în prima sa domnie (1774-1782)¹, din actele emise de administrația Mănăstirii Tismana² sau de către isprăvnicia județului Gorj³, precum și din unele pricini de judecată⁴, dar și acte de vânzare-cumpărare ale unor terțe moșii⁵. Practic, acum se poate întrevădea acea structură administrativă, clar conturată – așa numita vătășie, condusă de vătaful de plai⁶ – subordonată direct isprăvniciei județului. Dacă ar fi să răspundem la întrebarea cum de s-a ajuns la divizarea județelor în plaiuri (zonele de munte) și plăși (zonele de câmpie), răspunsul ar fi analog cu cel al academicianului N. Stoicescu: „(...) o mai bună organizare teritorială a statului și a lărgirii atribuțiilor vătafilor de plai”⁷. Așadar, sintetizând și coroborând toate informațiile, putem afirma cu certitudine că până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, în județul Gorj, erau atestate documentar doar două plaiuri, respectiv Vâlcan/Vulcan și Novaci. Fiecare dintre acestea aveau la conducere un vătaf de plai care coordona un număr de câteva zeci de sate, acestea din urmă fiind conduse de către pârçalabi.

Întâmplarea a făcut ca în perioada documentării noastre pentru acest material să dăm peste un studiu publicat la sfârșitul anilor '60 ai secolului trecut, de istoricul L. Roman⁸, într-o arhicunoscută revistă de specialitate. O parte a acestui studiu face referire și la ediția N. Lazaru a cărții lui F.W. von Bauer, *Memorires historiques et géographiques sur la Valachie...* – lucrare citată și de noi mai sus – , ediție care a fost tradusă și în limba greacă încă din anul 1789 și pe care o regăsim sub titulatura

¹ Spre exemplu, după anul 1780, domnitorul Al. Ipsilanti „a acreditat prin lege funcția de zapciu” (N. Băbălău, D. Ciobotea, I. Zarzără, *Din istoria instituțiilor administrative ale județului Dolj*, Craiova, 2004, p. 35), fapt ce a dus la împărțirea administrativă a județelor în plăși și plaiuri.

² „Plaiurile de la Vâlcan” apar și în documente referitoare la Mănăstirea Tismana din anii 1779, 1783, 1784 și 1793 (v. *Dicționarul Toponimic...*, vol. 7, p. 200). La fel, despre „vătășia Vâlcanului”, deci despre o structură de coordonare, se vorbește în documente emise de aceeași instituție mănăstirească din anii 1792-1793.

³ Ne referim, aici, la actul emis la „15 februarie 1793 de ispravnicul jud. Gorj, Theohari Glogoveanu [cel care menționa] satele Mănăstirii Tismana [anume] Izvarna, Pocruia, Tismana, Topești și [Boroșteni], din plaiul Vâlcan [care] sânt a nu să supăra de lupi” (N. Chipurici, *Oltenia medievală de vest. Catalog de documente (1374-1820)*, Drobeta Turnu Severin, 2016, p. 397 și 518). Această informație ne este reconfirmată și de un izvor istoric cartografic, elaborat în anul 1797: „plaiurile Vulcan și Novacilor din jud. Gorj apar în harta lui Rigas Velestinli” (Ana Toșa-Turdeanu, *Oltenia. Geografie istorică în hărțile secolului XVIII*, Craiova, 1975, p. 191).

⁴ I. Donat, *Din documentele Căminului Cultural „Muncelul” (Suseni-Gorj)*, în *Arhivele Olteniei*, An XVII, No. 97-100/Mai-Decembrie, Craiova, 1938, p. 344: „(...) având și pe Stoian vătaful de plai [al Vâlcanului] împreună cu mine și pe locuitorii din satu Schela.”

⁵ Este și cazul lui „Nicola sin Pătru Vlădoi din Schila Vâlcanului (Gorj) care la 24 februarie 1795 vinde jumătate din moșia lui jupânului Lepădat Dijmărescu din Hurezi” (I. Popescu-Cilieni, *Documente din Oltenia*, în *Arhivele Olteniei*, An XVII, No. 97-100/Mai-Decembrie, Craiova, 1938, p. 324).

⁶ Vătaful de plai, cel care supraveghea și judeca pricinile în sate, dar coordona și paza hotarelor în zonele de munte, apare menționat în documente încă de la cumpăna secolelor XVII-XVIII (I.C. Filitti, *Despre vechea organizare administrativă a Principatelor...*, p. 46).

⁷ N. Stoicescu, *Despre organizarea pazei hotarelor în Țara Românească în sec. XV-XVII...*, p. 198.

⁸ Louis Roman, *Izvoare din perioada 1750-1790 referitoare la localitățile și populația Țării Românești*, în *Studii și Articole de Istorie*, XIV, București, 1969, p. 91-118.

*Perigrafia tis Vlachias.*¹ Una dintre deosebirile majore dintre cele două ediții este aceea că cea din urmă redă localitățile „ordonate pe plăși/plaiuri”, ceea ce ediția franceză din 1778 nu o face, explicația admisibilă a istoricului L. Roman fiind aceea că „datele (...) cu privire la județe și plăși (...) erau centralizate de vistierie”², de unde le-a preluat și N. Lazaru.

Avem așadar o statistică exactă cu satele din județul Gorj la momentul 1789 (!). Mai mult, avem certitudinea că exista „plaiul Vâlc[an]ului” încă din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, fapt bănuțit numai de noi, acum și certificat. Fără să mai prelungim suspansul redăm componența plaiului Vâlcanului, existentă la momentul 1789, potrivit lui N. Lazaru:

Satele din plagiul Vâlc[an]ului, județul Gorji (1789)

No. crt.	Denumire sat	No. crt.	Denumire sat	Denumire plai	Județul	Obs.
1	Horia (Horezu?)	12	Baltisora (Bâlțișoara)	Vâlcului	Gorji	
2	Kartu (Cartiu)	13	Balta (Bâlta)	Vâlcului	Gorji	
3	Rutzi (Rugi)	14	Frantzesti (Frânțești)	Vâlcului	Gorji	
4	Skila (Schela)	15	Borasti (Boroșteni)	Vâlcului	Gorji	
5	V[a]idegi (Vaidei)	16	Pecisani (Peștișani)	Vâlcului	Gorji	
6	Kurpen	17	Hobitza	Vâlcului	Gorji	
7	Kurpenelu	18	Topesci	Vâlcului	Gorji	
8	Vanari (Vălari)	19	Tismana	Vâlcului	Gorji	
9	Lalesi (Lelești)	20	Pokruia	Vâlcului	Gorji	
10	Fratesi (Frătești)	21	Tzeleul (Celei)	Vâlcului	Gorji	
11	Runkul	22	Izvarna	Vâlcului	Gorji	

Așa cum bine se poate observa, statistica din anul 1789 nu a menționat, intenționat sau nu, câteva sate din plaiul Vâlcan. Spre exemplu, Gureni și Boășca, cele care se învecinau/învecinează cu Borăști (Boroșteni) și Frantzesti (Frânțești).

¹ Titlul tradus și în limba română îl regăsim exact, în această formulă, în Catalogul de pe site-ul Bibliotecii Naționale a României (accesat în 24.06.2019): „*Descrierea Valahiei cuprinzând situațiunea ei, felul cârmuirii, veniturile și cheltuielile anuale, înșirarea județelor și a satelor din ele, de asemenea și șirul slujbelor și alte câteva, acum întâi tradusă din franțuzește în limba noastră simplă, și tipărită în tipografia Isvorului Tămăduirii de la Cișmea, pe timpul prea strălucitei și de Dumnezeu păzitei domnii a prea cuviosului, prea înălțatului, prea blândului și biruitorului Domn și stăpân al Ungromoldovlahiei D. D. Ioan Nicolae Petru Mavrogheni Voevod Și închinată Înălțimii sale de Dumnezeu păzite, de către Nicolae Lazăr din Ianina, în București, 1789 Iunie 17.*”

² L. Roman, *Izvoare din perioada 1750-1790 referitoare la localitățile și populația Ț. Românești...*, p. 113.

Asemănător, Sohodolul care se învecina/învecinează cu Pocruia și Izvarna, dar și Costeni care era/este poziționat lângă Celei și Izvarna. Mai departe, Gornovița și Vâlcele, gemenii satului Topești, nu se regăsesc. Vânăta și Ungureni, ambele mărgininnd de o parte și de alta satul Tismana, lipsesc. Asemănător, Valea Mare care este și astăzi poziționat alături de Bâlta și Bâlțișoara. Toate aceste sate nu sunt arondate nici la celelalte entități administrative cu care plaiul Vâlcan se învecina. De asemenea, satele Brădiceni, Drăgoești și Racoți – care în toate statisticele din secolul al XIX-lea apar arondate în plaiul Vâlcan – sunt de această dată în componența plășii Tismana.

Toate incertitudinile legate de subîmpărțirea administrativă a județelor poziționate la sud de Munții Carpați, inclusiv din zona Olteniei de sub munte, s-au risipit simultan cu primele decenii ale secolului al XIX-lea. De acum înainte cele mai multe relatări ne arată că întreaga Valahie a fost divizată în „(...) județe [care erau împărțite la rândul lor] în plăși, plășile în sate și fiecare sat în liuduri, iar fiecare liud cuprinde cinci sau șase familii”¹. În acest context, referirile la plaiul Vâlcan sunt din ce în ce mai cantitative ca număr, dar și calitative, așa cum ne dau în vileag mai multe documente din primul deceniu al secolului mai sus pomenit.

Ca urmare, *Catagrafia Țării Românești din anul 1815* cauționează „(...) plaiulu Vâlcanului [din județul Gorj] cu 34 de sate.”² Am constatat însă că este o catagrafie pauperă în informații. Dacă ne referim strict doar la plaiul Vâlcan, exceptând numele satelor, al cătunelor, al mahalalelor și al sloboziilor alte informații nu mai există. Ne-am limitat și noi să o redăm în cele ce urmează cu precizarea că am păstrat denumirile satelor din sursa istorică originală:

Satele din plaiul Vâlcanului, județul Gorzi (1815)

Nr. crt.	Denumire sat	Nr. crt.	Denumire sat	Plaiul/Județul	Obs.
1	Izvarna	18	Runkul	Vâlcan/Gorj	
2	Mahalaua Sohodolul	19	Dobritza	Vâlcan/Gorj	
3	Pârâiul	20	Rasovitza	Vâlcan/Gorj	
4	Tzeleiu	21	Leledzi	Vâlcan/Gorj	
5	Pocruisa	22	Fratesti moșneni	Vâlcan/Gorj	
6	Tismana Rumâni	23	Fratesti birnici	Vâlcan/Gorj	

¹ R. Rosetti, *Arhiva senatorilor de la Chișinău și ocupația rusească de la 1806-1812. Amănunte asupra Țerei Românești de la 1806-1812*, în *Analele Academiei Române*, Seria a II-a, Tom XXXII, București, 1910, p. 188; Ig. Iakovenko, *Situația actuală a Principatelor... (1820)*, p. 852: „cele 17 județe din șes sunt împărțite în plase, iar în locurile unde se află Munții Carpați în plaiuri”. Dacă județele erau conduse de ispravnici, plasele erau conduse de zapcii, iar plaiurile erau conduse de vătafi. „Fiecare vătaf numește în satele plaiului său câte un pârălab, pentru strângerea dărilor...” (*ibidem*). În alte surse găsim și informația conform căreia „plășile sau plaiurile erau conduse de căpitani” (P. Negulescu, *Tratat de drept administrativ*, București, 1903-1904, p. 179).

² Δ. Φωτεινού, *Ιστορία της παλαι Λακίας, τα νυν Τρανσυλβανίας, Βλαχίας, και Μολδαβίας*, Τομολ Γ, Βιεννη, 1819, p. 283.

7	Topesci	24	Valari	Vâlcan/Gorj	
8	Mahalaua Vânetă	25	Kurpenul	Vâlcan/Gorj	
9	Borotzeni ¹ Rumâni și Ungureni	26	Kurpenelul	Vâlcan/Gorj	
10	Frentzesci	27	Vai de ei	Vâlcan/Gorj	
11	Pecișani	28	Skella	Vâlcan/Gorj	
12	Mahalaua Boasca	29	Huresul	Vâlcan/Gorj	
13	Hobitza	30	Porceni moșneni	Vâlcan/Gorj	
14	Bâlta Rumâni	31	Porceni birnici	Vâlcan/Gorj	
15	Braditzeni	32	Bâlta Ungureni	Vâlcan/Gorj	
16	Baltisoara	33	Valia mare	Vâlcan/Gorj	
17	Rudzi (Rugi)	34	Kartiul	Vâlcan/Gorj	

În același timp, pentru a avea o imagine de ansamblu a întregului județ Gorj la momentul 1815, redăm și situația celorlalte structuri administrative, menționând doar numeric satele componente, și nu nominativ, așa cum se regăsesc și în lucrarea lui D. Fotino²: „plaiulu Novaciloru – 16 sate, plasa Tismeni de susu – 21 sate, plasa Tismeni de josu – 14 sate, plasa Ziulu de susu – 24 sate, plasa Ziulu de josu – 19 sate, plasa Tzilortului de susu – 24 sate, plasa Tzilortului de josu – 25 sate, plasa Hamrezi de susu – 22 sate și plasa Hamrezi de josu – 25 sate”.

Situația numerică a satelor din anul 1815 se poate compara și cu statistica ludelor de pe anii 1818³ sau 1819⁴. Conform acestora, în plaiul Vâlcan, existau 34-36 de sate de rumâni și streini, fiecare aveau alocate un număr exact de lude, 219 și 249. Dacă privim mai atent asupra acestor două statistici putem identifica mai multe neconcordanțe. Spre exemplu, în anul 1818 apare satul Ponorului care nu poate fi decât Pocruia. Pe de altă parte, în anul 1819, apar catagrafiate satele Broșteni Rumâni Ungureni (!), cel care nu a existat niciodată în acest plai, dar lipsesc Boașca, Porceni Moșneni și Frățești Birnici. Credem că „Broșteni Rumâni Ungureni” a fost „dactilografiat” (!) greșit fiind confundat cu Boroșteni Rumâni Ungureni. Asemănător, apare satul Godinești la plaiul Vâlcan, dar cu un an înainte ne apare la plasa Tismana de Sus, așa cu era și firesc.

¹ În orig.: „Μποροτζέβι”. Asemănător și pentru Brădiceni, Bâlta Rumâni, Bâlțișoara și Balta Ungureni. Este știut faptul că, în textele grecești scrise în Țările Române, grupul „Μπ” se citește „B” (v. Emil Vârtosu, *Din paleografia chirilică românească*, în *Documente privind istoria României. Introducere*, vol. I, București, 1956, p. 286/6).

² Δ. Φωτεινού, *Ιστορία της παλαι Δακίας, Βλαχίας...*, p. 174-175.

³ N. Iorga, *Situația agrară, economică și socială a Olteniei în epoca lui Tudor Vladimirescu. Documente contemporane*, București, 1915, 95.

⁴ Gh. Gârdu, *Sistemul finanțelor publice în Țara Românească*, în *Litua. Studii și Cercetări*, X, Tg. Jiu, 2004, p. 117-122. Autorul studiului ne arată explicit că ludele „(...) s-au orânduit în anul 1775, sub domnia lui Alexandru Ipsilante, după ce s-a încheiat pacea cu turcii (...). S-a precizat că luda reprezintă un tată cu familia lui când avea o stare bună, adică: boi, vaci, oi, vie și alt cuprins, iar când nu era în această stare ci mai săracă, mai multe familii, două sau trei, alcătuiau una singură” (*ibidem*, p. 115)

O reprezentare și mai exactă a satelor din plaiul Vâlcan, la momentul respectiv, ne este oferită de *Catagrafia obștească a Țării Românești de la 1831*. Practic, pe lângă numărul și numele satelor, avem informații și despre numărul de familii ori al feciorilor de muncă, numele proprietarului/propietarilor, precum și felul moșiei așa cum reiese din izvorul istoric mai sus menționat și redat de noi cu fidelitate în tabelul următor:

Satele din plaiul Vâlcanului, jud. Gorj (1831)¹

Nr. crt.	Satul	Felul moșiei	Proprietarul moșiei	Nr. familii	Nr. feciori de muncă
1.	Porcenii Birnici	-	Sch. Lainici, pităreasa Uța Măldăreasca, sluger N. Otetelișanu și D-na Poenăreasa	55	12
2.	Porcenii Moșneni	megieșească	5 moși	132	26
3.	Schela	megieșească	7 moși	85	26
4.	Horezu	megieșească	7 moși	135	26
5.	Cartiu	-	Schitul Lainici și cinci moși	95	14
6.	Rugi	megieșească	2 moși	98	1
7.	Curpenelu	megieșească	2 moși	80	11
8.	Curpenu	megieșească	3 moși	103	19
9.	Vai de Ei	megieșească	2 moși	27	25
10.	Vălari	-	Vornicul D. Bibescu, M. Râșiscu (?), vistierul L. Frumușanu, C. Telescu, jitnicereasa C. Stoeneasca și alți moșneni megiași cu stăpânire pe 2 moși	126	34
11.	Frățeștii Birnici	-	Mănăstirea Tizmana	48	9
12.	Frățești Moșneni	megieșească	4 moși	53	17
13.	Lelești	-	Slugerul N. Otetelișanu, slugerul I. Sâmboteanu, D. Roșianu, vistierul I. Sănătescu, părintele protopop Andrei, jitnicereasa Stoeneasca/moșneni/megiași	113	16
14.	Rasovița	-	Slugerii N. Otetelișanu și I. Sâmboteanu, medelnicereasa Z.	37	7

¹ I. Donat, I. Pătroiu, D. Ciobotea, *Catagrafia obștească a Țării Românești din 1831*, Craiova, 1999, p. 25-26.

			Coțofeanca, jitnicereasa Stoeneasca/moșneni/megiași		
15.	Dobrița	-	Slugerul N. Otetelișanu, slugerul I. Sâmboteanu	164	21
16.	Runcu	-	Medelnicereasa Zmaranda Coțofeanca	153	31
17.	Sănătești	-	Vistierul Ianache Sănătescu, Răducan Sănătescu și alți părtași moșneni megiași	61	9
18.	Bâlta	-	Schitul Strâmba	172	13
19.	Bâltisoara	-	Casa răposatului medelnicer Simion Peșteanu	32	2
20.	Brădiceni	megieșească	cinci moși	146	15
21.	Hobița	-	Mănăstirea Tizmana și moșie megieșească stăpânită pe 2 moși	73	16
22.	Peștișani	megieșească	12 moși	124	24
23.	Boroșteni	-	Mănăstirea Tizmana	98	12
24.	Gureni	megieșească	3 moși	28	2
25.	Frâncești	megieșească	3 moși	57	3
26.	Boașca	megieșească	4 moși	58	12
27.	Topești	-	Mănăstirea Tizmana	106	11
28.	Vânăta	-	Mănăstirea Tizmana	78	10
29.	Tizmana	-	Mănăstirea Tizmana	113	17
30.	Godinești	-	Mănăstirea Tizmana	195	33
31.	Pârău	-	Mănăstirea Tizmana	117	28
32.	Celeiu	-	M-rea Tizmana, schitul Baia de Aramă și moșie megieșească stăpânită de 2 moși	112	10
33.	Costeni	-	Schitul Baia de Aramă și moșie megieșească stăpânită de 2 moși	106	10
34.	Sohodolu	-	Schitul Baia de Aramă și moșie megieșească stăpânită de 2 moși	65	13
35.	Isvarna	-	Mănăstirea Tizmana și moșie megieșească stăpânită de 2 moși	76	10
36.	Pocruia	-	Mănăstirea Tizmana	125	17
37.	Gornovița	-	Mănăstirea Tizmana	73	11

Această catagrafie ne este postsincronizată de o alta, contemporană, care surprindea în plaiul Vâlcanului aceleași 37 de sate¹. Ca o distincție aparte, am

¹ *Extract de suma plugarilor și muncitorilor lăcitori de prin satele acestui Prințipat supt răspundere de capitație, de sumele banilor acestei capitații încheiate pe fieșcare sat și an la 1831-1837, în Analele Parlamentare ale României, Tom II, București, 1892, p. 528.*

constatat că există denumiri editate eronat pentru unele dintre aceste sate¹. De asemenea, apare și o rubrică nouă care cuprinde date mai puțin cunoscute despre cei scutiți de impozite². Desigur, ne-am fi dorit ca informațiile din cele două izvoare istorice (1815 și 1831) să fi fost mult mai amănunțite. La o primă lecturare se observă lipsa informațiilor despre biserici (stare materială, hram, odoare, număr sau studii preoți, materialul din care era construit lăcașul de cult, dimensiunile, structura, eventuale portrete ale unor ctitori, pisanii, inscripții, anii reparațiilor sau ai zugrăvelilor, existența unor pietre de morminte, numărul turlelor și al clopotelor etc.), religie, naționalitatea locuitorilor, denumirile unor meserii, nume ș.a. Ar fi fost de dorit să avem la dispoziție și o catagrafie întocmită de Episcopia Râmnicului³ care, cel puțin pe componenta religioasă, ar fi procurat informații prețioase. Deopotrivă, tot pentru această perioadă și ca un aspect negativ, nu ne sunt de prea mare ajutor nici izvoarele istorice cartografice, cele care, deși sunt numeroase, nu fac referiri directe la plăși și plaiuri⁴.

Statistica din anul 1840 ne reconfirmă faptul că, cu un deceniu înainte de jumătatea secolului al XIX-lea, Principatul Valahiei era împărțit în 18 județe, 5 dintre acestea configurând Oltenia. Referitor la județul Gorj, la momentul 1840, acesta era împărțit în plaiurile Vâlcan/Vulcan și Novaci, însă mai cuprindea și plasele Amaradia, Gilort, Jiul și Tismana⁵. În baza listei alfabetice menționate reproducem și noi, în cele ce urmează, satele care se regăseau în plaiul Vâlcan cu mențiunea că le-am păstrat denumirea așa cum apar ele în materialul original, redactat în limba franceză, listă mai accesibilă și celor mai puțin familiarizați cu limbajul primei jumătăți a secolului al XIX-lea:

¹ *Ibidem*. Menționăm, aici, Borogeni/Boroșteni sau Burenii/Gureni, ambele comuna Peștișani precum și Pocoruia/Pocruia, oraș Tismana.

² Aceștia apar sub denumirea de „(...) nedajnici sub feluri de numiri” (*ibidem*).

³ O astfel de catagrafie a fost întocmită de Episcopia Râmnicului în anul 1845, însă datele pentru plaiul Vâlcan, nu s-au păstrat (v. I. Ionescu, *Catagrafia Episcopiei Râmnicului de la 1845 (Plasa Amaradia și Plaiul Novaci)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVII, Nr. 11-12/Noiembrie-December, Craiova, p. 989-1001).

⁴ Cel mai elocvent exemplu în acest sens este *Harta rusă de la 1835*. Analizată, în detaliu, de istoricul C.C. Giurescu această sursă cartografică de excepție ne înșiruie cele „282 de așezări omenești din județul Gorj”. Din păcate nu face referire la împărțirea administrativă a județelor deoarece harta nu prevedea și acest aspect (v. C.C. Giurescu, *Principatele Române la începutul secolului XIX. Constatări istorice, geografice, economice și statistice pe temeiul hărții ruse de la 1835*, București, 1957, p. 232-235).

⁵ Aceste suptocârmuiri erau conduse de „suptocârmuitorii de plăși și plaiuri”, cunoscuți și sub denumirea de zapcii sau subprefecți (Gh. Bibescu, *România 1843-1859. Domnia lui Bibescu. Legi și decrete 1843-1848*, Tomul II, București, 1894, p. 281). Despre alegerea suptocârmuitorilor de plăși și plaiuri, dar și despre atribuțiile acestora, v. în P. Negulescu și G. Alexianu, *Regulamentele Organice ale Moldovei și Valahiei*, vol. 1, București, 1944, art. 353-354, p. 126.

Lista satelor din plaiul Vâlcan (1840)¹

Nr. crt.	Liste alphabetique des villes et villages		Arondissement	District
1/19	Boachka	Pestichani	Vilkanou	Gorji
2/20	Borosteni	Pokorouia	Vilkanou	Gorji
3/21	Brâdiceni	Pareou (Părău)	Vilkanou	Gorji
4/22	Goureni (Gureni)	Rochovitza	Vilkanou	Gorji
5/23	Bâltichoara	Rounkoul	Vilkanou	Gorji
6/24	Bâlta	Rougi	Vilkanou	Gorji
7/25	Vai de ei	Skela	Vilkanou	Gorji
8/26	Vâlarou	Sohodolou	Vilkanou	Gorji
9/27	Vînetă	Sânâtesti	Vilkanou	Gorji
10/28	Godinesti	Tismana	Vilkanou	Gorji
11/29	Gornovitza	Topesti	Vilkanou	Gorji
12/30	Dobritză	Frâtesti birnici	Vilkanou	Gorji
13/31	Izvorna	Frâtesti Mochneni	Vilkanou	Gorji
14/32	Kartio	Frîncești	Vilkanou	Gorji
15/33	Kosteni	Hobitza	Vilkanou	Gorji
16/34	Kourpenelou	Horezoul	Vilkanou	Gorji
17/35	Kourpenou	Cioleiou (Celei)	Vilkanou	Gorji
18	Lelesti	-	Vilkanou	Gorji

Am ținut să facem, și de această dată, un scurt comentariu asupra unei erori strecurate, cel mai probabil din neatenție, într-un studiu referitor la recensământul Țării Românești din anul 1837. Harta cu pricina ne arată că în județul Gorj, la momentul respectiv, existau 4 plaiuri (!)². Mai precis, alături de plaiurile Vâlcan și Novaci, apar și plaiurile Jiu și Amaradia. Ori, atât *Catagrafia Țării Românești de la 1831* cât mai ales *Extractul de suma plugarilor...*, cel din urmă grupând informații contemporane din anii 1831-1837, ne atestă doar plaiurile Vâlcan și Novaci și plasele Jiu și Hamaradia³. Asemănător, în *Lista satelor de la 1840...*, apar aceleași două plaiuri, precum și plasele Jiu și Amaradia⁴. Niciun alt izvor istoric din secolele XVIII-XIX nu ne indică „plaiurile” (!) Jiu și Amaradia din județul Gorj. Cel puțin noi, personal, nu l-am identificat.

¹ *Almanach de la cour et de l'etat de la Principauté de Valachie pour l'année 1840. Liste alphabétique des villes et villages de toute la Principauté de Valachie avec la denomination des différents districts et arondissements*, Boucares, 1840, p. 22-221.

² B. Mateescu, *Recensământul și administrația publică în Țara Românească. Studiu de caz și documente de arhivă despre recensământul Țării Românești din 1837*, Cluj Napoca, 2015, p. 270.

³ *Extract de suma plugarilor și muncitorilor lăcuitori...*, p. 529-530.

⁴ *Almanach de la cour et de l'etat de la Principauté de Valachie pour l'année 1840...*, p. 14-15

În ultima decadă a anului 1844, *Sfatul Administrativ* din Țara Românească, în cuget și în gândire cu domnitorul Gheorghe Bibescu, au luat decizia comună de a se implica în „îndreptarea județelor” de la sud de Munții Carpați. În consecință, hotărârea finală a fost „(...) să se dea județului Gorj o limbă de pământ din al Mehedințului de la Grozești la Argetoia linie dreaptă de la miazănoapte spre miazăzi. Și din al Doljului altă limbă de pământ de la Argetoia la Columb linie dreaptă de la apus la răsărit”¹. Pentru aceasta – la nivelul tuturor județelor – s-a constituit o „(...) comisie pentru rotunjirea județelor care să închipuiască linia de demarcațiune.”² Această „rotunjire” a județului Gorj nu a dus la mutații teritoriale în arealul plaiului Vâlcan. Desigur, dacă ne referim doar la întinderea teritorială, unele județe au cedat sate sau cătune altor județe. Tot acum s-a venit cu o noutate, în sensul că s-a stabilit ridicarea unor localuri (tahturi) de reședință necesare subocârmuitorilor de plaiuri sau plăși. Pentru plaiul Vâlcan, din județul Gorj, comisia orânduită a decis ca tahturile respective să fie în localitățile „(...) Brădiceni, Lelești și Stănești”³.

Din anul revoluției de la 1848, precum și cu un cincinal mai devreme, se păstrează în arhivele gorjene mai multe statistici școlare referitoare la plaiul Vâlcan-Gorj. Regăsim aici importante informații despre școli, învățători, enoriași, preoți, țârcovnici, școlari⁴ etc., însă și despre satele în care se găseau aceștia. Spre exemplu, în anul în care a avut loc reorganizarea decisă de domnitorul Gh. Bibescu, în plaiul Vâlcan existau 49 de sate⁵. Același număr de sate se regăseau și doi ani mai târziu, la 1846⁶, precum și pe parcursul anului 1848. Situația nominală a acestor sate din plaiul Vâlcan la jumătatea secolului al XIX-lea, se prezenta în felul următor:

Statistica satelor din plaiul Vâlcan, județul Gorj (1844-1848)⁷

No. crt.	Denumire sat	No. preoți, cântăreți, enoriași	No. crt.	Denumire sat	No. preoți, cântăreți, enoriași
1	Porcenii Moșteni	2/1/132	26	Tismana	4/2/96

¹ T.G. Bulat, *Reorganizarea administrativă din 1844 a Țării Românești*, în *Revista de Istorie*, Tom XXVII, Nr. 10/1974, p. 1504/4.

² *Ibidem*, p. 1505/5.

³ *Ibidem*, p. 1508/8. Plasa [așa în orig.!] Novaci: Crasna (sic) Moșneni și Radoși; plasa Ocolului: orașul Tg. Jiului și satul Voicești; plasa Jiului: Urdarii și Olarii; plasa Gilortului: Petrești de Jos și Vladimiru; plasa Amărăzii: satul Cotranii proprietatea d-lui pahar[nic] Magheru, carele s-au făgăduit a face încăperile trebuincioase.

⁴ Dan Neguleasa, *Învățămintul gorjean la început de drum (1831-1848)*. *Catalog de documente*, Tg. Jiu, 2009, p. 345-396.

⁵ *Ibidem*, p. 357.

⁶ *Ibidem*, p. 363-365.

⁷ *Ibidem*, p. 394-395. Numărul preoților, al cântăreților și al enoriașilor este valabil doar pentru anul 1848, în schimb numărul și denumirea satelor se referă la intervalul de timp 1844-1848.

2	Porcenii Birnici	-/-/33	27	Vânăta	1/-/36
3	Schela	1/1/84	28	Godinești	3/2/146
4	Horezul	2/-/118	29	Pârâu	3/-/106
5	Rugi	3/-/92	30	Vârtopu	1/-/53
6	Cartiu	3/-/71	31	Celeiu	1/-/73
7	Vălarii	2/2/120	32	Sohodolul	-/1/77
8	Frățeștii Moșteni	1/2/56	33	Pocruia	1/1/124
9	Lelești	3/-/117	34	Costeni	1/-/83
10	Frățeștii Birnici	-/-/34	35	Izvarna	1/1/62
11	Dobrița	3/1/163	36	Curpenu	1/-/96
12	Rasovița	1/-/41	37	Curpenelu	1/-/97
13	Runcu	3/-/114	38	Sâmbotinu	2/-/90
14	Sănătești	2/-/42	39	Câlcești	2/-/92
15	Brădiceni	2/2/83	40	Arcaii	2/-/114
16	Hobița	1/1/61	41	Stroeștii	1/-/87
17	Bâlta	2/3/147	42	Câmpu Fomii	2/-/61
18	Bâlțișoara	1/1/59	43	Stăneștii	1/-/87
19	Peștișani	3/1/131	44	Alexeni	1/-/51
20	Boroștenii	1/1/65	45	Cernădia	-/-/26
21	Gureni	1/-/24	46	Drăgoești	2/-/77
22	Frânțești	1/1/47	47	Săuca	1/-/47
23	Boșca	1/2/47	48	Racoții	4/-/139
24	Topești	2/2/110	49	Stolojanii	4/-/105
25	Gornovița	1/2/68	-	-	-

După unirea de la 1859¹ și constituirea statului român modern, pe fundalul reformelor inițiate de domnitorul Alexandru Ioan Cuza (1859-1866), s-a trecut la reorganizarea administrativă a României și implicit a județului Gorj. În acest context, plaiul Vâlcan avea în arealul său 49 de sate care numărau 5.884 de case și 6.074 de familii:

¹ Cu 4 ani înainte de Unirea de la 1859, în plaiul Vâlcanu, existau 36 de sate (v. D. Ciobotea și V. Marinoiu, *Statistica moșnenilor din Țara Românească 1855*, în *Litua. Studii și Cercetări*, V, Tg. Jiu, 1992, p. 69).

Numele satelor din plaiul Vâlcan, jud. Gorj (1861)¹

Nr. crt.	Denumire sat	Nr. case	Nr. familii	Denumire actuală
1.	Alecseni	68	70	Alexeni, com. Stănești
2.	Arcani	179	177	-
3.	Balta	202	216	Bâlta, com. Runcu
4.	Baltișoara	87	90	Bâlțișoara, com. Runcu
5.	Boroscenii	105	115	Boroșteni, com. Peștișani
6.	Bosca	62	61	integrat în loc. Frâncești, com. Peștișani
7.	Brădiceni	139	154	-
8.	Cartiu	96	97	-
9.	Câlcesci	135	145	Câlcești, com. Godinești
10.	Câmpu-tomi	108	103	Câmpofeni, com. Arcani
11.	Celciu	94	95	Celei, oraș Tismana
12.	Cernădia	58	64	-
13.	Costeni	112	122	-
14.	Cuprenelul	123	121	Curpenelul
15.	Cuprenii	113	112	Curpenii
16.	Dobrița	231	220	Dobrița, com. Runcu
17.	Drăgoiescii	109	122	integrat în loc. Brădiceni, com. Peștișani
18.	Frătescii-birnici	44	45	Frătești, com. Lelești
19.	Frătescii-moșnenii	78	76	
20.	Frâncescii	64	66	Frâncești, com. Peștișani
21.	Godinescii	242	265	-
22.	Gornovița	95	112	Gornovița, oraș Tismana
23.	Gurani	40	41	Gureni, com. Peștișani
24.	Horedii	156	156	Horezu, com. Turcinești
25.	Hubița	68	67	Hobița, com. Peștișani
26.	Isvarna	81	86	Isvarna, oraș Tismana
27.	Lelescii	181	171	Lelești, com. Lelești
28.	Părău	187	201	-
29.	Pistisani	192	199	Peștișani, com. Peștișani
30.	Poernia	165	177	Pocruia, oraș Tismana
31.	Porcenii-birnici	86	93	Pleșa, oraș Bumbești Jiu
32.	Porcenii-moșnenii	116	114	Gornăcel, oraș Bumbești Jiu

¹ *Indicele după județie a comunelor orășiane și rurale din Muntenia*, București, 1861, p. 22-26; Harta jud. Gorj, implicit a plaiului Vâlcan, cf. *Atlasului Pappasoglu din 1864* (versiune pusă la dispoziția noastră prin amabilitatea dl. Adrian Tudor-Drăghici); *Charta României Meridionale – 1864* (<http://charta1864.gis-it.ro/charta.html>, accesat în 21.06.2019).

33.	Racoți	184	193	-
34.	Rasiovitia	54	52	Rasovița, com. Lelești
35.	Ruci	131	132	Rugi, com. Turcinești
36.	Runcu	153	147	-
37.	Sănătesci	58	64	Sănătești, com. Arcani
38.	Săuca	65	62	Seuca, com. Peștișani
39.	Sâmbotinu	110	114	-
40.	Schela	128	127	-
41.	Sohodolu	110	113	Sohodol, oraș Tismana
42.	Stănesci	105	140	Stănești, com. Stănești
43.	Stolojani	142	173	-
44.	Stroesci	139	133	Stroești, com. Arcani
45.	Tismana	217	232	-
46.	Topesci	149	171	Topești, oraș Tismana
47.	Vălari	156	150	-
48.	Vânăta	74	92	-
49.	Vârtopu	93	98	-

În luna martie a anului 1864 a fost promulgată legea comunelor din România. După un an, Oficiul de Statistică a publicat *Indicele comunelor României*¹ în conformitate cu care plaiul Vâlcan cuprindea 22 de comune care aveau arondate 48 de sate și cătune. Pe lângă numărul caselor și al familiilor, autorii au întocmit și un recensământ al bisericilor, atât din cătune cât și din sate. Această situație, pentru plaiul Vâlcan se prezenta în felul următor:

Comune și cătune din plaiul Vulcan, județul Gorj (1865)

Nr. crt.	Comuna	Cătune din componența comunei	Nr. case	Nr. familii	Nr. biserici
1.	Arcani	Arcani, Câmpu Tomei ² , Sănătesci	372	281	4
2.	Bâlta	Balta	207	173	2
3.	Brădiceni	Brădiceni, Drăgoesci	237	201	4
4.	Călcești	Călcești, Pârâu	325	270	4
5.	Cartiu	Cartiu, Sâmbotinu, Porceni-moșneni, Porceni-birnici	360	350	8
6.	Costeni	Costeni, Celciu/Celei	205	158	3
7.	Dobrița	Dobrița	240	197	2
8.	Frâncesci	Frâncesci, Gureni, Bosca	156	124	3
9.	Godinesci	Godinesci, Racoți	425	348	4

¹ *Indicele comunelor României*, București, 1865, p. 41.

² Este o greșală de editare din partea autorilor, în realitate fiind vorba despre Câmpu Fomei, localitate care în zilele noastre poartă denumirea de Câmpofeni și întregeste com. Arcani-Gorj.

10.	Horezu	Horezu	130	126	2
11.	Lelesci	Lelesci, Frătesci	299	240	4
12.	Pescișeni	Pescișeni, Borosceni, Hobița, Săuca	418	338	6
13.	Poernia/Pocruia	Poernia, Sohadelu, Zvorna/Izvarna	370	323	4
14.	Rugi	Rugi	122	108	2
15.	Runcu	Runcu, Bălțișoră/Bălțișoara	239	171	3
16.	Schela	Schela	127	105	2
17.	Stănesci	Stănesci, Alecseni, Cernădie	258	221	3
18.	Stroesci	Stroesci, Stolojani, Rasovița	350	281	6
19.	Tismana	Tismana ¹	280	217	4
20.	Topesci	Topesci, Gornovița	260	216	3
21.	Vălari	Vălari, Curpenu, Curpenelu	366	396	5
22.	Vârtopu	Vârtopu, Valari ²	95	80	1

Așadar, la momentul 1865, în întregul județ Gorj existau 154 comune rurale, 22 dintre acestea existau în plaiul Vâlcan. Numărul satelor și al cătunelor care alcătuiau aceste comune era de 48. Din cele 32.762 de case ridicate în întregul județ, 5.841 au fost construite numai în plaiul Vâlcan. Din cele 29.792 de familii gorjene, 4.924 habitau în plaiul Vâlcan. Existau 412 biserici³ pe întreg cuprinsul județului Gorj, 79 dintre acestea se găseau în plaiul Vâlcan (doar în plasa Amarădiei existau cu două lăcașuri de cult peste plaiul Vâlcan).

Un alt moment important cu privire la reorganizarea administrativă a României s-a consumat în anul 1873 și a avut ca fundament „(...) modificarea parțială în numărul și numirea comunelor, cât mai cu seamă din punctul de vedere al înscrierii satelor (...) cu mult mai sistematic”⁴. Acum nu s-a mai făcut referire la numărul caselor, al familiilor sau al lăcașurilor de cult. S-a venit însă cu precizări despre „(...) comunele grănicere din trecut, reședința subprefectului/administratorului de plasă și locația primăriei comunei”⁵.

¹ La rubricația *Numirea ce mai au aceste cătune în vechime* apare numele de Vânăta (*ibidem*, p. 41). Noi credem că este o confuzie deoarece satul Vânăta a fost separat de a lungul timpului de Tismana.

² Așa în orig., cel mai probabil este o greșeală deoarece nu există o localitate Vălari în apropiere de Vârtopu. Dacă ar fi fost două localități trebuiau să fie și două biserici. De altfel, este singura comună din plaiul Vulcan care la 1865 are o singură biserică pentru două sate.

³ Din întreaga Românie, la momentul 1865, doar județul Vâlcea depășea numeric (433) lăcașurile de cult din Gorj (*ibidem*, p. 103).

⁴ *Indicele comunelor la finele anului 1873*, București, 1874, p. I.

⁵ *Ibidem*. Primele sunt trecute cu semnul crucii (†), reședința plășilor este consemnată cu litere rărâte (ex.: Brădiceni), în timp ce cu litere cursive ne apare reședința de comună unde regăsim și localul primăriei.

Comune, sate și cătune din plaiul Vâlcanu (1873)¹

Nr. crt.	Numirea comunei	Numele satelor și cătunelor	Nr. crt.	Numirea comunei	Numele satelor și cătunelor
1.	Arcani	<i>Arcani</i> , Câmpu-fomei, Sănătesci	12.	Pescișani	Borosceni, Hobița, <i>Pescișani</i> , Săuca
2.	† Bâlta	<i>Bâlta</i>	13.	† Pocruia	Isvarna, <i>Pocruia</i> Sohodolu
3.	Brădiceni	<i>Brădiceni</i> , Drăgoesci	14.	Rugi	<i>Rugi</i>
4.	† Cartiu	Cartiu, Porceni-birnici, Porceni-moșneni, Sâmbotinu	15.	† Runcu	Bălțișora Răchițele <i>Runcu</i>
5.	Câlcesci	<i>Câlcesci</i> , Părâu	16.	† Schela	<i>Schela</i>
6.	Costeni	<i>Costeni</i> Celeiu	17.	Stănesci	Alexeni, Cernădia <i>Stănesci</i>
7.	Dobrița †	<i>Dobrița</i>	18.	Stroesci	Rasovița, Stolojani <i>Stroesci</i>
8.	Frâncesci	Boșca, Frâncesci	19.	Tismana	<i>Tismana</i> , Venăta
9.	Godinesci	<i>Godinesci</i> , Racoți	20.	Topesci	Gornovița, <i>Topesci</i>
10.	Horezu	<i>Horezu</i>	21.	† Vălari	Curpenelu (Vai-de-ei)

¹ *Ibidem*, f. 118-119.

11.	Lelesci	Frătesci-birnici, Frătesci-moșneni, <i>Lelesci</i>	22.	Vertopu	<i>Vertopu</i>
-----	---------	--	-----	---------	----------------

În luna martie 1874 a fost promulgată o nouă lege comunală, aceasta a dus la schimbarea „(...) numirilor comunelor rurale din trecut, dar mai cu seamă a rezultat o creștere în întinderea teritorială a circumscripțiilor comunale din 2.901, numărul comunelor rurale s-a redus la 1.410.”¹ Impactul acestei legi asupra județului Gorj, mai precis asupra plaiului Vulcan îl vom analiza în cele ce urmează:

Comune, sate și cătune din plaiul Vâlcanu (1876-1881)²

Nr. crt.	Numirea comunei	Sate sau cătune din comună	Nr. crt.	Numirea comunei	Sate sau cătune din comună
1.	Arcani	Arcani*, Câmpu-fomei Rasovița, Sănătesci, Stolajani, Stroesci	6.	Pescișani	Boroșteni, Gornovița, Hobița, Gruiu-negru, Pescișani*, Săuca, Topesci, Vâlcelele
2.	Brădiceni	Bâlta, Boșca, Brădiceni*-târg, Drăgoesci, Frâncesci, Gureni	7.	Pârău	Câlesceni, Chiliu, Pârău*, Racoți
3.	Cartiu	Buliga, Cartiu*, Horezu, Porceni- birnici, Porceni- moșneni, Rugi, Sâmbotinu, Schela	8.	Stănesci	Aleseni, Călesceni, Cernădia (Măzeroiu), Curpenelu, Stănesci*, Vai-de-ei, Vălari
4.	Dobrița	Bâlțișoara, Dobrița*, Frătesci-birnici, Frătesci-moșneni, Lelesci, Rechițele, Runcu	9.	Tismana	Isvarna Pocrucea Sohodolu Tismana* Veneta
5.	Godinesci	Arjoci, Celeiu, Costeni, Godinesci*			

În consecință, observăm o comasare importantă a comunelor din plaiul Vulcan care s-au redus de la 22 la 9. Oricare ar fi fost raționamentele acestei simplificări administrative se poate constata că numărul satelor care alcătuiau o comună oscilau între patru și nouă. Totodată, la comuna Brădiceni a apărut consemnat, oficial, și

¹ *Indicele comunelor pe periodul de cinci ani, 1876-1881*, București, 1876, p. I.

² *Ibidem*, f. 68.

târgul Brădiceni. Desigur, fiecare comună avea o reședință, însemnată și de noi printr-un asterisc, unde se afla întregul staff al unei primării comunale rurale. Mai târziu, în baza unui document identificat și de noi în arhivele gorjene, plaiul Vulcan număra 23 de comune¹, la momentul 1885. Din același document rezultă că plasa Amaradia număra 25 de comune, plasa Gilort număra 34 de comune, plasa Jiu număra 31 de comune, plaiul Novaci număra 21 de comune și plasa Ocolu număra 25 de comune.

La 29 aprilie 1887, prin decretul No. 1344, regele Carol I a promulgat legea pentru modificarea legii comunale. În art. 5 se prevedea explicit că o comună rurală nu poate avea mai puțin de 200 de contribuabili/birnici². Ca urmare – în funcție și de poziția lor topografică – satele și cătunele care nu îndeplineau această condiție au fost alipite. În consecință, decretul regal cu No. 1344/1887 a constituit, astfel, actul de deces al plaiului Vâlcan. De aici înainte, până la sfârșitul secolului al XIX-lea, vorbim fie de plasa Ocolu-Vulcan (1887 și 1896), fie numai de plasa Vâlcanu (1892), dar în niciun caz de plaiul Vâlcan. Ba chiar mai mult, legea pentru organizarea autorității administrative (...) și fixarea circumscripțiilor administrative, publicată prin decretul No. 3319 din 4 octombrie 1892, ne arată că „(...) teritoriul regatului român se împarte în județe; județele în plăși; plășile în comune (...). Plășile sunt simple circumscripțiuni administrative”³. În art. 4 se arată explicit că județul Gorj este alcătuit din 10 plase⁴, conduse de către subprefecți⁵ și ajutorii acestora⁶. Printre acestea regăsim și *plasa*, deci nu *plaiul* (!), Vâlcanu cu reședința în localitatea Stănești și care număra 16 comune ce coordonau 40 de sate.

Concluzionând, prima împărțire administrativă a județelor, poziționate la sud de Munții Carpați, datează din timpul ocupației austriece asupra Olteniei (1718-1739). Cu acest prilej, județul Gorj a fost divizat în 4 plăși: plasa de sus, plasa de jos, plasa de mijloc și plasa de margine. Mai târziu, dar nu mai devreme de a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, apare ca subunitate administrativă a județului Gorj, plaiul Vâlcan/Vulcan, deși, ca și entitate geografică, era atestat documentar încă de la 17 octombrie 1629.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea datele despre plaiul Vâlcan se multiplică considerabil. Catagrafiile din anii 1815 și 1831, precum și alte surse istorice contemporane, ne oferă informații generoase despre denumirea/numărul satelor din plaiul Vâlcan, numele proprietarilor de sate, numărul familiilor sau al caselor, numărul preoților sau al enoriașilor.

¹ SJAN Gorj, Fond Primăria Orașului Târgu Jiu, *dos. 1/1885*, f. 7. În enumerarea lor alfabetică, acestea erau: Arcani, Bâlta, Brădiceni, Cartiu, Câlcești, Dobrița, Frâncești, Godinești, Huredzi, Lelești, Părău, Peștișani, Pocruia, Rugi, Runcu, Schela, Stănești, Stolojani, Stroești, Tismana, Topești, Vălari și Vârtopu.

² Monitorul Oficial al României (în continuare, *MOR*), No. 28, Joi 7/19 Maiu 1887, p. 837.

³ *MOR*, No. 169, Duminică 1/13 Noiembrie 1892, p. 4908.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Despre atribuțiile subprefectului, pe larg în Cap. III (art. 29-43) din legea pentru organizarea autorității administrative (4 octombrie 1892).

⁶ *Idem*, cap. IV (44-46).

O schimbare radicală se poate constata odată cu reformele administrative inițiate de domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Se păstrează plaiul Vâlcan, dar acesta a fost împărțit în mai multe comune rurale. Ulterior, au avut loc mai multe reorganizări ale plaiului Vâlcan, în anii 1873 și 1876. În anul 1887 s-a oficializat legal dispariția plaiului Vâlcan, concomitent cu apariția plășii Ocolu-Vâlcan (1887 și 1896) sau numai plășii Vâlcanu (1896).

ANEXA NR. 1

Comunele și cătunele din plasa Ocolu-Vulcan (1887)¹

Numele comunei	Denumire cătune	Nr. birnici	Numele comunei	Denumire cătune	Nr. birnici
1. Arcani	Arcani, Câmpu fomei, Sănățești	270	26. Pârău	Pârău	145
2. Bâlta	Bâlta	198	27. Pesceana	Boboesci, Pesceana	130
3. Bălăcești	Bălăcești, Cetatea, Vârțu	128	28. Pescișani	Boroșteni, Hobița, Pescișani, Seuca	380
4. Bălănești	Bălănești, Pisteștii din vale, Viezurii	219	29. Petrești de vărsături	București, Drăgoeni, Petrești, Preajba mică	230
5. Bălești	Bălești, Rasova, Voinicești	280	30. Pocruia	Isvarna ² , Pocruia, Sohodolu	260
6. Brătuia	Brătuia	198	31. Românești	Românești	119
7. Brădiceni	Brădiceni, Drăgoiești	186	32. Rugii	Rugii	108
8. Budieni	Budieni, Drăgoieni, Petrești din deal	190	33. Runcu	Bâlțișoara, Răchițele, Runcu	215
9. Câlnicu	Câlnicu	140	34. Schela	Schela	99
10. Câlcești	Câlcești	95	35. Stănești	Alicsenii, Cernădia, Stănești	166
11. Cartiu	Cartiu, Porceni birnici, Porceni moșneni, Sâmbotinu	270	36. Slobozia	Corbu, Polata, Slobozia, Ursăți, Ursăței	290
12. Cârbești	Cârbești, Dâmbova, Tâlvești	241	37. Stejerei	Găleșoia, Pinossa, Stejărei	240
13. Ceauru	Ceauru, Tămășești	240	38. Șeasa	Șeasa	100
14.	Ciuperceeni	360	39.	Buduhala,	130

¹ D.N. Negruți, *Indicator al comunelor urbane și rurale din regatul României*, Imprimeria Statului, București, 1887, p. 124-128; Nic. Michailescu, *Atlas geografic*, Ed. Librăriei Socecu&C., București, 1888, p. VI.

² În orig.: „Isverna” (!).

Ciuperceeni			Șomănești	Șomănești, Telești-birnici	
15. Costeni	Celeiu, Costeni	140	40. Stolojani	Stolojani	127
16. Cornești	Copăceni, Cornești, Găvănești, Tălpășești	290	41. Stroești	Rasovița, Stroești	148
17. Curtișoara	Curtișoara, Turcinești	175	42. Tg. Jiu (com. urbană)	Botorogi, Mahalaua dintre Jiețe, Tg. Jiu	472
18. Dănești	Dănești, Văcarea	172	43. Telești	Telești	134
19. Dobrița	Dobrița	201	44. Tismana	Tismana, Vânăta	187
20. Frâncești	Boașca, Frâncești, Gureni	136	45. Topești	Gornovița, Topești	210
21. Godinești	Godinești, Racoți	390	46. Urechești	Urechești	160
22. Hodorasca	Hodorasca, Strâmba	180	47. Vădeni	Preajba-mare, Șișești, Vădenii	190
23. Horezu	Horezu	140	48. Vălari	Curpenelu, Curpenii, Vai-de- ei, Vălari	295
24. Iașii	Drăguțești, Iașii	144	49. Vârtopu	Vârtopu	60
25. Leleștii	Frătești-birnici, Frătești-moșneni, Leleștii	250	50. Voetești	Voetești din deal Voetești din vale	180

ANEXA NR. 2

Comune și cătune din plasa Vâlcanu (1892)¹

Nr. crt.	Numirea comunei	Numirea cătunelor din care se compune comuna ²	Plasa	Obs.
1	Arcani	Arcani*, Câmpu Fomei Sănătesci	Vâlcanu	Stănesci
2	Bumbești de Jiu	Bârlescii, Bumbești-de-Jiu*	Vâlcanu	
3	Câineni	Câineni*, Șofrăceni	Vâlcanu	
4	Cartiu	Cartiu, Porceni-Birnici Porceni-Moșneni,	Vâlcanu	

¹ Tabel general indicând circumscripțiunile, denominațiunile și reședințele plășilor tuturor județelor țării, în MOR, No. 169, Duminică 1/13 Noiembrie 1892, p. 4951-4952.

² Satele cu asterisc sunt reședințele comunelor respective.

		Sâmbotin*		
5	Curtișoara	Curtișoara, Turcinesci*	Vâlcanu	
6	Dobrița	Dobrița*	Vâlcanu	
7	Horezu	Arsurile, Horezu*, Pajistele	Vâlcanu	
8	Lelesci	Frățesci-Birnici, Frățesci- Moșneni, Lelesci*, Suseni	Vâlcanu	
9	Rugii	Rugii*	Vâlcanu	
10	Runcu	Bâlțișoara, Răchițele, Runcu*	Vâlcanu	
11	Schela	Schela*	Vâlcanu	
12	Stănesci	Alicseni, Cernădaia, Stănesci*	Vâlcanu	
13	Stolojani	Bălova, Costa, Stolojani*	Vâlcanu	
14	Stroesci	Rasovița, Stroesci*	Vâlcanu	
15	Tetila	Lăzăresci, Tetila*	Vâlcanu	
16	Vălari	Curpenelu, Curpenii, Vai-de-Ei, Vălari*	Vâlcanu	

ANEXA NR. 3

Comunele și cătunele din care se compune plasa Ocolu-Vâlcan (1896)¹

Nr. crt	Denumire comună	Cătune componente	Nr. crt	Denumire comună	Cătune componente
1	Arcani	Arcani*, Câmpul Fomi, Sănătesci	26	Pârâu	Pârâu*
2	Bâlta	Bâlta*, Valea-Mare	27	Pesceana	Boboesci, Pescaana*
3	Bălăcesci	Bălăcesci*, Cetatea, Vârțu	28	Pescișani	Borosteni, Hobița, Pescișani*, Seuca
4	Bălănesci	Bălănesci*, Pitesci-din-Vale, Vierzuri	29	Petresci-de-Versături	Bucureasa, Drăgoeni Petresci-de-Versături* Preajba-Mică
5	Bălesci	Bălesci*, Rasova Voinicesci	30	Pocruia	Isvarna, Pocruia* Sohodolu
6	Brătuia	Brătuia*, Mertulesci, Trocani	31	Romanesci	Romanesci*
7	Brădiceni	Brădiceni*, Drăgoesci	32	Rugi	Rugi*
8	Budieni	Budieni*	33	Runcu	Bâlțișoara, Răchițele

¹ Indicator al comunelor urbane și rurale din regatul României, Imprimeria Statului, București, 1896, p. 159-163; Harta căilor de comunicație din județul Gorjiu (1897).

		Pitesci-din-Deal			Runcu *
9	Câlnicu	Câlnicu *	34	Schela	Schela *
10	Câlcești	Câlcești *	35	Stănesci	Alixeni, Cernădia, Stănesci *
11	Cartiu	Cartiu, Porceni- Birnici Porceni-Moșneni, Sâmbotinu *	36	Slobozia	Bălani, Corbeni- Bârsesci *, Călesci, Polata, Slobozia, Ursăți, Ursăței
12	Cârbesci	Cârbesci *, Dâmbova Tâlvesci	37	Stejerei	Găleșoia *, Pinosa, Stejerei
13	Ceauru	Ceauru *, Tămășesci	38	Șeasa	Șeasa *, Barza
14	Ciuperceni	Ciuperceni *	39	Șomănesci	Buduhală, Șomănesci Telesci-Birnici *
15	Costeni	Celeiu *, Costeni, Hăesci	40	Stolojani- de-Vulcan	Costa, Stolojani *
16	Cornesci	Bălava, Copăceni, Cornesci *, Găvănesci, Tălpășesci, Uncioaia	41	Stroesci	Rasovița Stroesci *
17	Curtișora	Curtișora Turcinesci *	42	Tergu Jiu (c. urbană)	Botorogi, Mahalaua dintre Jiețe, Tergu Jiu *
18	Dănesci	Arțaru, Dănesci *, Ușurei, Văcarea	43	Telesci	Telesci *
19	Dobrița	Dobrița *	44	Tismana	Tismana *, Veneta
20	Frâncesci	Boașca, Frâncesci *, Gureni	45	Topesci	Gornovița, Topesci *
21	Godinesci	Arjoci, Chilio, Godinesci *, Racoți	46	Ureichesci	Ureichești *
22	Hodoreasca	Hodoreasca *, Peptani Strâmba	47	Vădeni	Preajba-Mare, Șișesci Vădeni *
23	Horezu	Arsurile, Horezu *, Pajiștile	48	Vălari	Curpenelu, Curpenu *, Vai-de-Ei, Vălari
24	Iași	Drăgutesci, Iași *	49	Vârtopu	Vârtopu *
25	Lelesci	Frățesci-Birnici, Frățești-Moșneni, Lelesci *, Suseni	50	Voetesci	Voetesci-din-Deal Voetesci-din-Vale *